

Estacions ferroviàries i climàtiques

Víctor Gayà

Sota el títol de *La vida per rail*, Ramon Erra agrupa els 23 relats que van obtenir el premi Mercè Rodoreda del 2011. Per tant, l'ambient real, evocador i simbòlic dels trens, de les vies i de les estacions hi és molt present, encara que no es tracta d'un entorn exclusiu. Però el títol d'aquest llibre és el mateix que el que vol donar a les seves fotografies el personatge d'un dels relats, "perquè és ambigu", diu. De fet, *rail* –sense article– no és un rail específic, una línia ferroviària d'un sol sentit on la vida es veu encarrilada sense remei, sinó més aviat un espai o un temps sense contorns que acull l'ambigüitat de les atmosferes.

En efecte, lluny de la unitat temàtica i estilística, allò que conforma el conjunt d'aquests relats és l'eficaç creació d'uns climes en els quals els personatges estan perfectament integrats, de manera que, o bé hi semblen mimetitzats, o bé és la seva aura que tenyeix el medi; d'una manera o d'una altra, aquesta creació de situacions, a voltes inquietats i a voltes iròniques, dota els contes d'una gran força suggeridora.

Ramon Erra aconsegueix de suscitar i mantenir l'interès mitjançant el llenguatge clar i viu, mitjançant l'ambient creat i mitjançant uns elements argumentals en principi lleugers però que van cobrant pes a mesura que es va carregant l'atmosfera; i també aconsegueix de captar la curiositat per la identificació amb els personatges en introduir-nos en la seva perspectiva íntima. I, a més de tot això, l'expressió natural, el sobreentès de les converses, les frases inconcluses, com també la presència a cops gens dissimulada d'un narrador que fa ús d'una omnisciència especulativa, sense omnipotència, i que manifesta cert recel cap a l'erudició, sedueixen el lector que

La vida per rail

RAMON ERRA

Edicions Proa
Barcelona, 2012

200 pàgines / 17,90 euros

confia en la seva proximitat i complicitat, i que accepta l'ambigüitat com allò que és: una porta oberta que convida a participar-hi.

Es diu que els compartiments dels trens indueixen a la xerrada, a la contarella i fins i tot a la confiança, i això és el que estaria en la gènesi de *La vida per rail*, però també es podria dir d'aquests relats que tenen l'atractiu de les converses que se senten en passar, de les quals no sabem què les ha dutes fins allà ni com acabaran, fragments extrets d'un tot que no coneixem i que, tal volta, val més no conèixer, perquè hi ha orígens d'històries que no mereixen ser contats i hi ha finals susceptibles d'esguerrar les expectatives creades.

En certa manera és el que succeeix amb les frases inacabades que es troben especialment en el conte titulat *L'espera*; frases com ara: "Hi ha unes edats, que.", "N'hi havia per." o "Encara que." És clar que aquesta forma té la intenció de transmetre espontaneïtat, com si es tractés de la transcripció directa d'un discurs parlat o pensat, però també és cert que aporta el sentit de cosa oberta en la qual, malgrat que l'expressió s'entén fàcilment, s'evita una concreció que la podria degradar a la categoria de frase feta o gastada, una explicitació o definició que pot neutralitzar-ne la intenció.

Encara més importants resulten els finals oberts de tots els relats, la qual cosa no serveix únicament per a donar l'oportunitat interpretativa i conclusiva als lectors, sinó que també té la virtut d'evitar que un determinat final desactivi la tensió creada i doni un significat unívoc a allò que és un curt segment aïllat en la semirecta existencial dels personatges.

Una semirecta o, tal vegada, un cercle com una òrbita on les estacions ferroviàries i les climàtiques van succeint-se, alternant-se sens fi. No és una ironia més, entre tantes que hi apareixen, el fet que el darrer relat que té forma de moviment continu acabi amb el mot "Fi"?

La vida per rail, entre la ironia i el suggeriment, és un llibre que enganxa, com el vagó s'enganxa a la locomotora, però que s'atura a totes les estacions perquè cada passatger recompongui el propi viatge. Una amenitat de llarg recorregut.